

ОПОЗИЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД 9.IX.1944 г. В ТВОРЧЕСТВОТО НА БЪЛГАРСКИТЕ ИСТОРИЦИ

Румяна Тодорова

В началото на това изложение се изкушавам да кажа, че написаното от историците по въпроса за опозицията в България след 9 септември 1944 г. дава изобилна храна в спора за това наука ли е историята. Като човек от историческата гилдия не бих желала да предавам крепостта отвътре, но полярираността в оценките, тенденциозността на съобщенията и премълчаните факти или най-общо казано политическата обвързаност в интерпретацията на темата – разбирай принадлежността на авторите към комунистическата партия или най-малко подчинеността на господстващата донеотдавна комунистическа доктрина, или към деклариращите отскоро антикомунистически и демократични възгледи автори – всичко това налага да бъде казано, че историята е най-малкото много близка с литературното творчество не само поради изясняването на словото на някои исторически писания (затова покровителката на историята е муза), но и поради известната доза фантазии, неточности, фалшификации, лакиране на истината или както бихме могли да наречем отклоненията от обективната истина, установяването на която е цел на точните науки.

След тези шеги, но с мисъл за гореказаното ще се постарая да направя обективен (доколкото е възможно) преглед на някои от по-важните исторически писания за опозицията след 9.IX.1944 г., публикувани в България. Те могат да бъдат без никакво колебание разделени на две групи – публикации до 10 ноември 1989 г. и публикации след тази дата.

Социалистическата историография (публикациите на историците до 10 ноември 1989 г.) включва в понятието опозиция (назовавана „буржоазна“, „враждебна на Отечествения